

Zaden en vruchten op het Belgische strand

Koen Verschoore

Laat ik de lezers van dit gerespecteerde blad meteen geruststellen : dit artikel werd in de zomermaanden van 2014 voorbereid maar was geenszins bedoeld als komkommerbericht in een kalme vakantieperiode. Eigenlijk is het een beetje een gevolg van de vondst van een mangrovepropagule op het strand van De Panne op 30.06.2013 (Verschoore, 2013). Ook al is de herkomst mijns inziens zeer twijfelachtig, toch is daar aardig wat reactie op gekomen en dat maakt natuurlijk dat bij het struinen langs de zeereep ditmaal de focus ook op zaden en vruchten op scherp kwam te staan. Bij het napluizen van mijn oude nummers van de Strandvlo viel mij op dat hier, weliswaar begrijpelijk, weinig aandacht aan werd besteed. De menselijke factor in de verspreiding van (consumptie) zaden en -vruchten is immers te groot en we hebben een natuurlijke afkeer om zaken op te rapen die in het beste geval buccaal en *-horresco referens-* gastro-intestinaal kunnen worden verspreid. Wij hebben op onze Continentaal West-Europese kust niet het geluk om af en toe strandingen van spectaculaire aantallen mooie driftseeds te kunnen meemaken. De vondst van een Zeehart *Entada gigas*, op de Belgische kust (Kerckhof & Rappé, 1982) is dan ook zeer uitzonderlijk maar toont wel aan dat het mogelijk is. Ook de meeste vondsten van het Nederlandse strand betreffen voor een groot deel materiaal dat door toedoen van mensen daar geraakt is (Cadée, 1997). Eigenlijk moeten we een onderscheid maken tussen drijfzaden en drijfvruchten. In het Engels worden ze samen *disseminules* genoemd: structuren uitgerust met een drijfvermogen om zich over grote afstanden over zee te kunnen verspreiden. Nelson (1978) maakt hierbij een onderscheid tussen zaden en vruchten van **'lokale'** herkomst (*local*), zaken die door toedoen van de mens overboord zijn gegooid of ter plaatse bewust of onbewust zijn achtergelaten (*refuse*). Hier stel ik in afwachting van beter de term **'dump'** voor. Hier zitten onder andere gekochte sierzaden in die op één of andere wijze verloren zijn gegaan. Ook vruchten en zaden uit de talrijke scheepskeukens en strandpicknicks vallen hier onder. En dan heb je de categorie van de echte drijfzaden en -vruchten (*peregrine*). Ik denk dat de term **'overzees'** hiervoor voldoende geschikt is. De meeste zaden en vruchten op het strand behoren in strikte zin niet tot één van vorige categorieën omdat het geen echte drijfzaden of -vruchten zijn. Of ze zijn in het beste geval van lokale oorsprong (via de IJzer, wind...) of werden achtergelaten of gedumpt. Onderstaande tabel geeft de vondsten weer van zaden op het strand van De Panne in de periode van 2013 en 2014. Alle zaden en vruchten zijn weergegeven ook diegene die voor hun verspreiding niet afhankelijk zijn van transport over zee. Ook hier weer primeerde de rapportering van de vondst over de strikte beperking tot echte drijfzaden/-vruchten.

ZAAD / VRUCHT	Drijfzaad / -vrucht ¹	Oorsprong ²	Voorkomen ³
<i>Aesculus hippocastanum</i> (Paardenkastanje) 1 ex	Nee	L	Eurazië
<i>Carya illinoensis</i> (Pecannoot) 1 ex	Ja	D	N-Amerika
<i>Corylus avellana</i> (Hazelaar) 4 ex	Nee	L	Europa
<i>Fagus sylvatica</i> (Beuk) 2 ex	Nee	L	Europa
<i>Juglans nigra</i> (Zwarte walnoot) 2 ex	Ja	D of O	N-Amerika
<i>Juglans regia</i> (Okkernoot) 4 ex	Ja	D	Europa
<i>Magnifera indica</i> (Mango) 1 ex	Ja	D	Tropen
<i>Prunus armeniaca</i> (Abrikoos) 30 ex	Nee	D	
<i>Prunus domestica</i> (Pruim) 7 ex	Nee	D	
<i>Rhizophora mangle</i> (Rode mangrove) 1 ex	Ja	D of O	Tropen

¹ : kunnen potentieel stranden als drijfzaad/-vrucht. Worden vermeld in Gunn & Dennis.

² : Lokaal (L), Dump (D) of Overzees (O)

³ : Natuurlijk verspreidingsgebied

Opmerkelijk is de vondst van twee Zwarte walnoten *Juglans nigra*. Cadée (2014) vermeldt in een overzichtsartikel een overzicht van strandingen van Zwarte walnoten op Nederlandse stranden tussen 1999 en 2012. Ook langs de Ierse kust en in Frankrijk spoelen deze noten regelmatig aan. Een Europese verspreiding langs rivieren is twijfelachtig zodat een overzeese herkomst aannemelijk lijkt. Gunn & Dennis (1999) vermelden dat Zwarte walnoot regelmatig op de Noord-Amerikaanse kust voorkomt, afkomstig van het Caribische gebied dat zelf gekoloniseerd werd vanuit de VS via de grote rivieren. In de lijst hield ik geen rekening met vondsten van lege zaaddoppen waar een menselijke hand te evident is.

Foto 1: Vele zaden blijken te kunnen drijven (Foto: Koen Verschoore)

Summary

Between 2012 and 2014 seeds and fruits were collected on the beach of De Panne, Belgium. Most remarkable are the findings of two fruits of *Juglans nigra*. Strandings of these nuts have also been observed in other parts of western Europe. In this case a peregrine origin can not be excluded.

Literatuur

- CADÉE G. C., 1997. Tropical drift disseminules from the coast of the Netherlands: The human factor. *The Drifting Seed* 3(2): 3-4
- CADÉE G.C, VAN DER HAM R. & KRUISWIJK W. 2014. Black walnuts from the Dutch coast. *The Drifting Seed* 20(3): 6-7
- GUNN C.R. & DENNIS J.V. 1999. World guide to tropical drift seeds and fruits. Krieger Publ. Comp. Florida 242 p.
- NELSON E.C., 1978. Tropical drift fruits en seeds on coasts in the British Isles and western Europe. *Watsonia* 12: 103-112

RAPPÉ, G. & KERCKHOF, F. 1982. Eerste vondst van een tropisch drijfzaad *Entada gigas* aan de Belgische kust. *De Strandvlo* 2(4): 105-110

VERSCHOORE, K. 2013. Propagule van mangrove aangespoeld op het strand van De Panne, België. *De Strandvlo* 33(2): 59-61

Foto 2: Bovenaan Pecannoot, onderaan twee Zwarte walnoten
(Foto: Koen Verschoore)

Sportlaan 7
8660 De Panne